

Ålands Landskapsregering
PB 1060
22 111 MARIEHAMN

Hänvisning: ÅLR 2021/6157

Ärende: **Ålands kommunförbunds utlåtande**

Ålands Landskapsregering begär Ålands kommunförbunds utlåtande med anledning av **lagförslag om anpassad kommunal avfallshantering**.

Allmänt

Rikets avfallslag tillämpas idag som blankettlag enligt LL om tillämpning av rikets avfallslag. Landskapsregeringen föreslår att rikets avfallslag fortsättningsvis ska tillämpas med nya anpassningar efter de åländska förhållandena.

Lagförslaget föreslås vara målinriktat i stället för metodinriktat, genom förberedelse för återanvändning och materialåtervinning om 55 procent år 2025, 60 procent år 2030 och 65 procent år 2035. Bestämmelserna om producentansvaret förtydligas och krav på rapportering och kommunala avfallsplaner ändras.

Utlåtande

Ålands kommunförbund vill inledningsvis påpeka att en remisstid om 19 arbetsdagar inte är tillräckligt lång tid för ett genomarbetat remissvar.

Den föreslagna lagstiftningen ger kommunerna möjlighet att själva utforma avfallshantering genom fastighetsnära hämtning eller på annat sätt om till exempel området kommunikationer är besvärliga, avfallsinnehavarna är för få eller mängden avfall som behöver transporteras är liten. Av 3b § framgår att avfallsinnehavaren får ingå avtal med annan avfallstransportör än den som kommunen ordnar.

Ålands kommunförbund anser att det är positivt att kommunerna ges utrymme att organisera avfallshanteringen som de anser mest lämpligt, men ser det som en stor risk att avfallsinnehavaren får avvika från kommunens avfallstransport. Upphandlingsprocessen försvåras om det faktiska kundunderlaget är okänt och ur ett transport- och miljöperspektiv kommer det vara svårt att utnyttja volymkapaciteten hos avfallstransportörerna till fullo. Förslaget försvårar därmed en effektiv avfallshandling ur ett miljömässigt och ekonomiskt perspektiv, samt bedöms öka miljöbelastningen.

Miljömålen är ambitiösa och ställer höga krav på rapport- och statistikföring. I 3c § stadgas att landskapsregeringen i landskapsförordning kan utfärda närmare bestämmelser kring innehållet i den årliga rapporten och redogörelsen för måluppfyllnaden som lämnas in vart femte år, samt de kommunala avfallsplanerna som träder i kraft om målen inte uppfylls.

Ålands kommunförbund har tidigare efterfrågat tydliga krav och enhetliga system som aktörerna kan ta ställning till. Landskapsförordningar, som inte kräver remissrunda, skapar stor osäkerhet och oförutsedda konsekvenser för både kommunerna och avfallsaktörerna. Nuvarande lagförslag bör kompletteras med närmare bestämmelser kring rapport- och statistikföring om lagen ska kunna träda i kraft så snart som möjligt.

Från kommunernas perspektiv vill Ålands kommunförbund påpeka att det kommer finnas svårigheter att uppnå de uppställda målen och anpassa den kommunala avfallstaxan i enlighet med 3b § om kommunerna inte har rätt att ha kännedom om, eller samla in information om den enskilda individens komposthantering.

Lagförslaget bör även kompletteras med en ekonomisk konsekvensanalys samt förtydliganden att kostnadsökningar ersätts fullt ut av landskapet. Det finns en väsentlig risk för att avgifterna ökar oproportionerligt för den enskilda avfallsinnehavaren, på grund av lagförslagets ökade administrativa krav.

Ålands kommunförbund anser att det är positivt att bestämmelserna kring producentansvar förtydligas i 4 §, men vill påpeka att i en förhandling kring producentansvaret bör påverkansmöjligheter vara möjligt för samtliga parter för att skapa det mest ändamålsenliga och kostnadseffektiva insamlingssystemet med bibehållen måluppfyllelse.

Förbundsstyrelsen för Ålands kommunförbund

§ 25/31.03.2023

Genom

Minna Hellström
Förbundsdirektör
Ålands kommunförbund